

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 3 юни 2022 г.
(OR. en)

9789/22

AGRI 225
AGRIORG 56
AGRIFIN 50

БЕЛЕЖКА

От: Генералния секретариат на Съвета
До: Делегациите

Относно: Състояние на селскостопанските пазари, по-специално в резултат на
нашествието в Украйна

Във връзка с документ 9221/22 приложено се изпраща на делегациите подготвителен документ за обсъждането на заседанието на Съвета (Селско стопанство и рибарство) на 13 юни, който съдържа актуална информация за състоянието на селскостопанските пазари на ЕС и друга свързана с това информация.

Актуална информация за състоянието на селскостопанските пазари

1. Селскостопанският сектор на ЕС продължава да бъде подложен на значителен натиск поради увеличаването на цената на енергията и другите входящи ресурси още преди руското нашествие в Украйна; войната и последиците от нея за селскостопанското производство, цените и търговията влошиха тази ситуация. Последните данни обаче потвърждават, че хранителните доставки в ЕС не са изложени на риск благодарение на единния пазар и ОСП, които направиха ЕС самодостатъчен за повечето селскостопански стоки. Междувременно цените на някои продукти достигнаха рекордни равнища, които повдигат въпроси относно достъпността на храните за домакинствата с ниски доходи, без обаче да са в състояние да предотвратят свиването на маржовете за земеделските стопани поради непропорционалното увеличение на разходите за входящи ресурси, по-специално за енергия и торове. Сериозността на положението беше призната от Европейския съвет в заключенията¹ от последното му заседание от 30–31 май, в които той предостави насоки на институциите на ЕС за по-нататъшни действия.
2. В допълнение към информацията, предоставена на Съвета на 18 май в документ 9221/22, и информацията, която трябва да бъде предоставена от държавите членки и обобщена в документ (9870/22) относно състоянието на вътрешните селскостопански пазари на ЕС, следва да се отбележи следната актуална информация.
  - До неотдавна положението на пазара на зърно в ЕС беше добро. Цените бяха много високи за земеделските стопани, а перспективите за реколтата – доста добри. Продължителната суша в някои региони, съчетана с горещи вълни през май, породиха някои тревоги. В резултат на това последната прогноза на Комисията за зърното беше намалена с над 2 милиона тона (от 295,8 на 293,1 милиона тона). Това намаление се отнася главно до ечемика и царевичката (досега прогнозите за царевичката бяха за рекордни равнища на производство) и не засяга меката пшеница.

---

¹ (EUCO 21/22).

- Перспективите за износа на ЕС продължават да бъдат много положителни. Износът на мека пшеница от ЕС през следващия сезон се очаква да достигне 38 милиона тона, което е най-високото равнище досега. Това потвърждава възможността ОСП да допринесе за продоволствената сигурност в световен мащаб. Общият износ на зърно (пшеница, ечемик, царевица) може да достигне около 54 милиона тона (малко под рекорда от 55 милиона тона за 2019/20 г.).
  - Положително е, че производството на маслодайни семена в ЕС се очаква да нарасне значително благодарение на увеличената площ (+6%, по-специално със слънчоглед, ползващ се от дерогацията за екологично насочени площи), като се очаква производството да нарасне със същия процент. Това положително развитие ще позволи на пазара на ЕС да се справи с по-ниската наличност на маслодайни семена от Украйна.
  - За животинските продукти обаче през последните две седмици няма значителна промяна. Цените остават високи, но все още не компенсират високите разходи за фуражи и енергия, включително за свинското месо.
  - По подобен начин секторът на плодовете и зеленчуците продължава да бъде засегнат от нарастващите разходи за входящи ресурси и недостига на определени входящи ресурси и материали, както и от намалените възможности за износ поради продължаващата война.
3. Що се отнася до положението в Украйна, макар и царевицата, слънчогледът и соята все още да се засяват, сега се счита, че реколтата може да е с 40–50% по-ниска в сравнение с миналата година, а не с 20–30%, както се прогнозираше преди две седмици. При сегашните обстоятелства това все пак би било добър резултат.
4. Що се отнася до международните аспекти на производството и търговията със зърнени култури, Международният съвет по зърното (МСЗ) предвижда през 2022/23 г. световното **производство на пшеница** да се свие, достигайки 769,0 милиона тона (-1,6% спрямо предходната година). В сравнение с последния месец перспективите за Индия и САЩ бяха преразгледани в низходяща посока, което отчасти се компенсира от увеличенията за Австралия и Русия. Във връзка с нарастването на населението в Африка и Азия, по-специално, световното потребление се очаква да нарасне умерено до 780,2 милиона тона (+0,3% спрямо предходната година), потенциално нов пик, включително за използването като храна – до 546,2 милиона тона (+0,5%). Крайните запаси се очаква да достигнат най-ниската стойност от четири години насам – 270,9 милиона тона (-4,0%), като 50% от тях се приписват на Китай. Очаква се световната търговия да достигне малко по-високо равнище от 194,0 милиона тона (+0,2%), като ЕС (38 милиона тона) остава най-големият износител, следван от Русия с 37 милиона тона.

5. Прогнозата за **производството на царевица** за 2022/23 г. е твърде неясна на този етап поради несигурността в Украйна и все още продължаващото прибиране на реколтата в Южна Америка за реколта 2021/22. МСЗ предвижда общото производство да намалее до 1183,8 милиона тона (-2,5% спрямо предходната година) през 2022/23 г. в сравнение с рекордната продукция от предходния сезон. Сеитбата в САЩ беше значително забавена поради необичайно студено и влажно време, което затруднява прогнозирането на продукцията. След преразглеждане в низходяща посока на производителността се очаква производството да достигне 367,3 милиона тона (-4,3%). При намалени наличности и високи цени се очаква потреблението на царевица да намалее с 0,6% от върховата стойност през последния сезон до 1200 милиона тона, включително 710,2 милиона тона (-0,6%) за използване като фураж. Очаква се крайните запаси да намалее с 5,6% до 269 милиона тона, от които 65% се приписват на Китай. Поради намалените световни доставки и несигурните наличности от Украйна се очаква световната търговия да се свие с 4,6% до 166,3 милиона тона през 2022/23 г.
6. Що се отнася до перспективите за производство на зърнени култури в основните държави производителки, **Индия** първоначално очакваше да събере рекордна реколта през 2022 г., но ранната поява на изключителни жеги силно засегна потенциала на реколтата, като прогнозата за производството беше намалена с 6 милиона до 105 милиона тона (-4,2% спрямо предходната година). За да осигури вътрешните доставки и да контролира инфлацията на храните, правителството реши да забрани износа на пшеница.
7. В **САЩ** условията за зимна пшеница остават предимно лоши, особено за твърдата червена зимна пшеница. Освен това отглеждането на пролетна пшеница се забавя поради прекалено мокрото и хладно време. Засаждането на царевица също е по-бавно от обичайното досега, въпреки че напоследък работата се ускори.
8. В **Бразилия** официалната прогноза показва рекордно производство през 2021/22 г. в размер на 114,6 милиона тона, въпреки някои опасения за суша. Събирането на първата реколта царевица е 85% завършено, докато подрязването на втората култура (safrinha) току-що започна. С напредването на реколтата се очаква наличностите за износ да нараснат рязко от юли нататък.
9. **Движението на цените** на зърнените култури отново стана по-променливо, особено при пшеницата. След забраната за износ на пшеница, наложена от Индия, цените рязко се повишиха до нови високи равнища, като допълнителните опасения бяха породени от лошите условия за отглеждане на културите в САЩ и забавянето на реколтата. След това цените започнаха да намаляват в отговор на слухове/надежди за отваряне на морски коридор за украинския износ на зърно, перспективите за рекордна реколта от пшеница в Русия, както и страховете от забавяне на икономическия растеж, което ще възпре търсенето. Извличането на печалба на фючърните пазари след последните високи стойности увеличи натиска за намаляване.

10. За да се оцени положението по по-всеобхватен начин, е важно да се имат предвид вече предложените и приети от Комисията мерки за подкрепа на селскостопанския сектор и за подпомагане на изпълнението на ролята на ЕС като световен доставчик на храни, който продължава да бъде изцяло ангажиран с екологичния преход. Те бяха обявени в по-голямата си част в съобщението на Комисията „Гарантиране на продоволствената сигурност и повишаване на гъвкавостта на продоволствените системи“, прието на 23 март 2022 г. (COM(2022)133 final), и са обобщени по-долу:
- i) Пакет от мерки за подкрепа в размер на 500 милиона евро, включително чрез използване на резерва за кризи, с цел подпомагане на производителите, които са най-засегнати от сериозните последици от войната в Украйна. На тази основа държавите членки биха могли да предоставят допълнителна финансова подкрепа на селскостопанските производители, за да се допринесе за световната продоволствена сигурност или да се преодолеят смущенията на пазара, дължащи се на повишените разходи за входящи ресурси или на ограничения на търговията.
  - ii) Увеличаване на авансовите преки плащания за земеделските стопани, както и на мерки за развитие на селските райони, свързани с площ и животни, считано от 16 октомври 2022 г.
  - iii) Пазарни предпазни мерки в подкрепа на пазара на свинско месо с оглед на особено трудното положение на сектора.
  - iv) Извънредна и временна дерогация, за да се позволи производството на всякакви култури за храни и фуражи върху земя, оставена под угар, като същевременно се запази пълният размер на плащането за екологизиране за земеделските стопани. Това ще увеличи производствения капацитет на ЕС въпреки ограничената наличност на плодородни земи.
  - v) Комисията предложи нова самостоятелна временна рамка за кризисни ситуации, която обхваща и земеделските стопани, производителите на торове и сектора на рибарството. Това позволява държавна помощ за земеделските стопани, засегнати от значително увеличение на разходите за входящи ресурси. Цените на торовете и доставките им за селскостопанските производители ще бъдат наблюдавани, за да се гарантира, че перспективите за реколтите в ЕС не са застрашени.
  - vi) За да се противодейства на риска от недостиг на фуражи и да се увеличат вносните доставки, особено на царевица, Комисията предостави насоки на държавите членки относно използването на член 18, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 396/2005 за бързо определяне на временни национални максимално допустими граници на остатъчни вещества (МДГОВ), когато това е обосновано, без да се нарушават нашите стандарти за безопасност.

- vii) На 20 май Европейската комисия прие решение за събиране на месечни данни за нивата на запасите в ЕС от зърнени култури, маслодайни семена и ориз. Това е пряко последващо действие във връзка със съобщението „Гарантиране на продоволствената сигурност и повишаване на гъвкавостта на продоволствените системи“, представено на 23 март. Целта е да се наблюдават по-добре равнищата на запасите в настоящата среда на високи цени и усещането за несигурност по отношение на доставките.
- viii) На 20 май 2022 г. Комисията предложи нова извънредна и временна мярка в рамките на Регламента за развитие на селските райони, която позволява на държавите членки да използват до 5% от разпределените им средства по ЕЗФРСР за 2021 и 2022 г., за да компенсират земеделските стопани и/или селскостопанските малки и средни предприятия (МСП), които са най-засегнати от тази криза.
- ix) На 2 юни Европейската комисия публикува регламент, който дава възможност за вътрешно преразпределяне на помощта на ЕС по схемата на ЕС за училищата, за да се осигури обхващането на разселените украински деца, записани в училищата в ЕС. Регламентът приканва държавите членки да преразгледат исканията си за помощ от ЕС за следващата учебна година за периода от 1 август 2022 г. до 31 юли 2023 г., в светлината на безпрецедентната ситуация, призовавайки за солидарност, за да се облекчи тежестта за лицата, които са на първа линия в грижите за разселените украински деца.
- x) Освен това, отчитайки това, че руското нашествие в Украйна може да има последици за програмирането на бъдещата ОСП, държавите членки бяха приканени да обмислят необходимостта от преразглеждане на някои от първоначалните си предложения относно стратегическите планове по ОСП. По-специално може да има възможност за подсилване на онези елементи от плановете, които са насочени към укрепване на устойчивостта на сектора. По-специално, държавите членки бяха приканени настойчиво да преразгледат своите стратегически планове по ОСП с цел оказване помощ на селскостопанските производители при възприемането на практики, чрез които се оптимизира ефикасността на торовете и така се намалява тяхното използване. Това може да се постигне по-специално чрез прецизно земеделие, но също така и чрез биологично земеделие и агроекология, като важна роля за по-ефикасната употреба на торове изпълняват също така консултациите и обучението относно управлението на хранителните вещества. В това отношение държавите членки следва да използват в пълна степен възможностите на своите стратегически планове по ОСП, както и оптимизирането и намалената употреба на други входящи ресурси (например антибиотици и пестициди), и да се ангажират с улавяне на въглероден диоксид.

11. В заключение, въз основа на горепосочената информация и неотдавнашните насоки на Европейския съвет министрите се приканват да коментират възможните бъдещи действия за допълнително облекчаване на настоящото положение на европейско и световно равнище и да предоставят всякаква допълнителна информация, която считат за уместна.
-